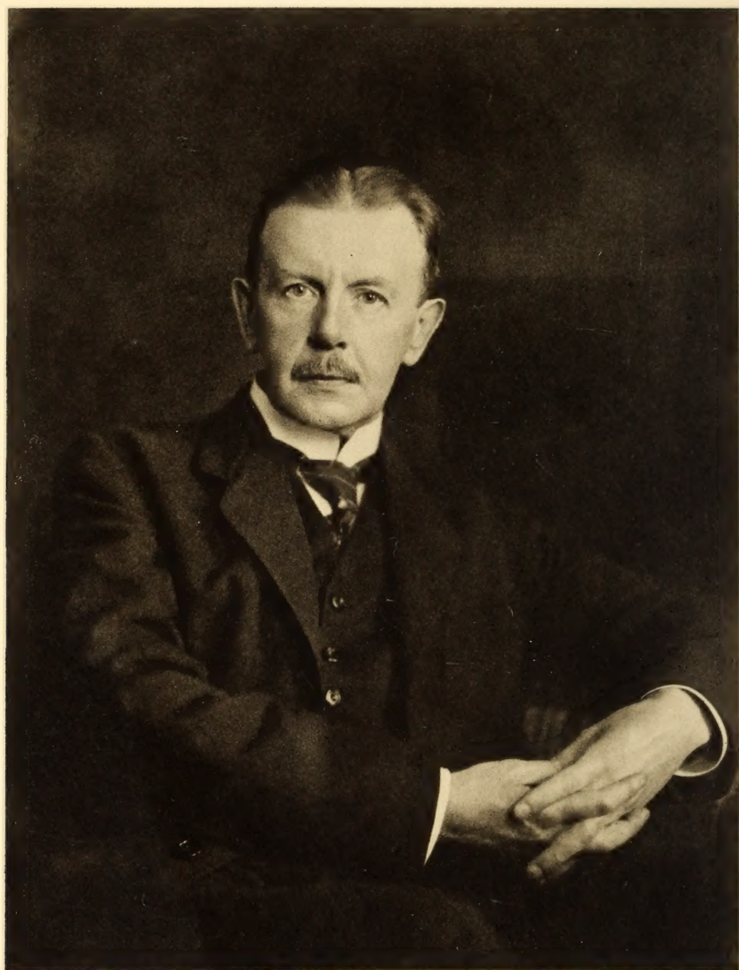
BO BERGMAN

VALDA DIKTER

2

BO BERGMAN

VALDA DIKTER

TREDJE UPPLAGAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1923

HJÄRTAT

HJÄRTAT.

Hjärtat skall gro av drömmar,
annars är hjärtat armt.
Liv, ge oss regn som strömmar.
Liv, ge oss sol och varmt.
Så blir det ax omsider,
och med ett tack till allt
gå vi mot skördetider,
vemod och vinterkallt.

* * *

STJÄRNÖGA.

Stjärnöga, du som jag mött
långt i försvunna tider,
nu är det kvälldags, och trött
min ungdom till vila skrider.

Irrbloss, som världen har tänt,
slockna så lätt i världen.
Stjärnöga, mycket har hänt,
sedan vi skildes på färden.

Villsam är vägen som går
fram genom mörka länder.
Stjärnöga, Stjärnöga, når
jag aldrig mer dina händer?

Tag mina händer och led
mig in i ditt ljusa rike.
Stjärnöga, giv mig din fred
och låt mig varda din like.

* * *

DÖDA DAGAR.

I.

Min lilla älskade så vit
i sommarluften sitter,
och vinden blåser långsamt hit
en rosensky, en doft av hö
och svalkan från en sjö
och skogens sista kvitter.

Och göken hörs i solens fall
på andra stranden.
Söder gök,
döder gök,
nu bleknar himlaranden.
Det ångar vitt från ängens vall,
och tyst är vind och kvitter.
Min lilla älskade så kall
i sommarkvällen sitter.

*

II.

Aspens lövverk bävar,
och daggen väter min käras kjol.
Högt över jorden svävar
en spökdag med månen till sol.
Vi gå på botten av världen
och veta ej vart vi gå.
Månsken på ängar och gärden
och trollmörkt i skogens vrå.

Våra vägar bära
ömsom i dunkel och ljushav in.
Din andedräkt är mig nära,
och din hand har somnat i min.
Furorna mumla och mässa
och viska och allt blir tyst.
Du lilla vita prinsessa,
mitt hjärta ditt hjärta har kysst.

*

III.

Det är lördagskväll och stilla och dött
och farfar i länstolen nickar;
genom öppna fönster doftar det sött,
flugorna surra och klockan pickar.

Och jag viskar med dig i en vrå,
där de tätaste skuggorna trycka.
Vad är det du stirrar så storögd på?
Din blick är en kvällsrymd av lycka.

Och blek är din panna och blekt ditt hår,
dina händer bränna och skaka...
Men det är som det vore hundra år
sen dess, när jag tänker tillbaka.

Det är som jag läst om allt i en bok
med gyllene bilder som klaga
och glömt, att jag nu är gammal och klok,
och börjat att tro på en saga.

* * *

BREV PÅ ELDEN.

Hur de skälva, hur de lida,
hur de kasta sig och vrida
sig i kramp, när lågor glida
över skrift med lågor i!
Elden äter eld, det blossar
högt ur orden, glöd förlossar
glöd tills allting är förbi.
Se hur gnistor springa röda
ännu i det svarta, spröda
stoftet — det är fåfäng möda,
det är bara aska kvar.
Visste vi det icke, kära?
Det var bara aska kvar.
Men vi kunde icke bära
mörkret, vi som varit nära
viteldshärden, och så sköt
hjärtat gnista efter gnista
för att söka i det sista
någon näring där den tröt.

Nu i kväll när breven brinna
till en lätt och falnad hinna,
är det som jag skulle finna
lättnad själv med allt som går.
Se de fladdra, se de lyfta.
Ord, som bränt och snyftat, snyfta
icke mer och ge ej sår.
Lidelse, som tände sinnets
röda flamma, tills det röda
svartnade i hat och bann,
blev dock renad sist i minnets
aftonljus och steg som döda
flarn i luften och försvann.

* * *

VIOLE D'AMOUR.

En kväll när skymningen sjunger
på dämpad sträng om en död,
en vårkväll, en kväll i hunger...
Mitt hjärta, jag vet din nöd.
Du barn, som aldrig vill somna
och aldrig ta rast och lov,
se vilans dar äro komna.
Din sömn är glömska, så sov.

Vad det är stilla i länder,
där ingen levande bor!
Nu spelas av andehänder
en gammal viole d'amour.
Du fryser, hjärta, och bränner.
Är någon hos dig i dag?
Det rörs en skugga. Jag känner
mot pannan vingarnas slag.

* * *

ROSENSKON.

Ögats sällhet, du som blind
dansar genom världen,
fläta ditt hår och värm din kind,
knyt din sko och bind
rosor på skon, de bli smuts under färden.

Jag har gått med narrar
mörk i dina spår.
Nu är jag fri och går
andra vägar, men bröstet darrar
vid minnet av doften jag drack ur ditt hår.

Världen doftade som ditt hår.

Hjärtats vällust, du som trår
dansen genom världen,
rosensko är blodsko, det står
ett rop där du går,
ett dödsrop från trampade män på färden.

Leende, vit och kall
dansar du allt förbi,
tårar och blod i svall,
jubel och jämmerskri.

Tills timmen slår...

* * *

HÖKEN.

För länge har den gått, min svultna färd,
på spända vingar genom molnens värld.

Med regn och storm och hagel har jag stritt
i rymdens kalla rike som är mitt.

Nu flagga skyarna på nytt till höst.
Jag hungrar efter duvors varma bröst.

Min näbb gör ont, det rister i min klo.
På jorden vill jag som de andra bo.

Jag vill ha mat. Jag måste genast ner
till gården där och se vad gården ger.

En bonde står och rotar i sin kål,
och klockan ringer skönt till aftonmål.

Och, vid min klo, vad är det väl som går
och plockar där och flaxar där och får

sin kräva full med lätt och lamt besvär?
Jag faller som en pil. Nu är jag där

Panik. En sky av vingar. Larm och skri.
Den gången slapp min duva mig förbi.

Till flykt igen vart vinden bär mig bäst
— men vänta, vackra byte, till härnäst!

Jag måste ha ditt blod. Blod är min tröst.
Jag hungrar efter duvors vita bröst.

* * *

EFTER FEMTE AKTEN.

Det blir så mörkt på scenen där vi spelat.
Vi äro dockor, dockor är publiken.
Ett stormlivs lust och ångest ha vi delat,
och ekot darrar än av slutrepliken.

Nu komma alla råttor med kritiken
och tassla om hur dramat blev förfelat.
Vi stänga dörren till kulissens riken,
och världen får som världen en gång velat.

Så gå vi var till sitt, och natten stiger
som ett omätligt gravvalv i det höga.
Min rygg är böjd och slocknat är ditt öga.

I frusen stillhet allt omkring oss tiger.
Vi höra blott, där lutade vi vandra,
hur våra hjärtan ropa på varandra.

* * *

VINGAR I NATTEN.

Det flyger en fågel svart och stum.
Vem binder hans öde? Ingen.
Han flyger i världens vida rum
med ångestens vind i vingen.

Har ej rede att värma sig i.
Har ej värn eller viloställen.
Min längtan susar skugglikt förbi
din brinnande ruta i kvällen.

Så blek i månskenets bleka ljus
du stryker en dröm från din panna.
Nu sover ditt stora tysta hus.
Mitt öde kan icke stanna.

Det är skyar som fara och flarn
på flykt över dunkla vatten
— vi längtans fåglar, vi orons barn,
vi susande vingar i natten!

* * *

ÖVER TID OCH RUM.

Du skulle ha böjt ditt huvud som min
en gång under myrtenkransen.
Du skulle ha dansat i solen in.
Nu äro vi båda ur dansen.

Och jag har fått rispor i dagens dåd
och irrat och tappat spåret,
och du har fått slingor av silvertråd
i stället för myrten i håret.

Men aldrig stod du så vacker som nu,
så god, så bitter att mista,
mitt hjärtas ädla och ensamma fru,
min tankes hem till det sista.

Jag släppte bedövad den enda famn,
som skulle hållit mig bunden.
Jag följde en häxdans av andra namn.
Ditt namn blev den heliga stunden.

I långa kvävande nätter och dar
med allt det fördömda vaket
kom minnet av dig, och luften blev klar
och livet högre i taket.

Det var nu det öde vi skulle få.
Men varför blev det ej annat,
och varför stannar man där man bort gå
och går där man borde ha stannat?

Se himlen reser sin väg och det står
en eldsky i kväll på träden,
och vissnade blad och vissnade år
och vissnade kärlekskväden

— till fötterna rullar det alltihop
och blir som det aldrig varit.
Mitt hjärta har slutit sig kring ett rop,
ett namn, en himmel som farit.

Jag lever ett töckenliv, och jag bär
dock lågan som ständigt skall brinna.
Nu vet jag i alla fall vad det är
att mista och ändå vinna.

Välsignad vare den väg där du går.
Min längtan går osedd vid sidan,
och sval som en drömnatts kyss på ditt hår
och het som en hopplös förbidan

den viskar, min kärleks, min andes röst
om allt som slumrat förteget,
och hela mitt väsen fyller ditt bröst
som du till brädden mitt eget.

* * *

I EN ARMRING.

Kärlek ger livet.
Kärlek ger döden.
Guldet är drivet
samman i glöden,
som våra öden,
drivna tillsamman,
härdats i flamman,
lusten och nöden.

* * *

GÅTAN.

Mörkret kryper
över taken.
Regnet slår och
rutan dryper.
Jag är vaken,
och jag står och
ser min kära
lampas kupa
speglas nära
mig i natten
som i djupa,
mörka vatten
månens skära.

Det är stilla.
Någon spelar
någonstans i
huset bara,

och den lilla
klockans klara
knäpp fördelar
tidens dans i
sorg och lycka.

Låt mig trycka
livet till mitt
bröst som brusar!

Innanför i
bädden blundar
barnet, gåtan,
det som stundar.
Och jag hör i
blod som susar
allt som vill mitt
väl och allt som
bryter ner mig
hårt och kallt som
hagel sopa
— hör det ropa
i mitt öra
och i gåtan,

som du ger mig,
barn, att föra
mot din drömda
dag som bräcker.

Och jag väcker
alla glömda
gamla frågor.

Sova lågor
hos den späda?
Skall hon träda
lätt på jorden
som en ljusets
alv i gräsen?
Säg mig orden:
blir hon solens,
blir hon grusets?
Lilla väsen
med violens
blick som blundar,
se ditt öde
är ett nät som
livet knyter

vid de döde.
Blott ur det som
varit flyter
det som stundar.

Natt med alla
stjärnor släckta,
stora, tröga,
töckenkalla
natt, förklarar
du vår gåta?
Högt i höga
rymders våta
världar stiger
det förtäckta.
Ingen svarar.
Mörkret tiger.

* * *

LILLEBARN.

Lillebarn lilla, lillebarn mitt,
lillebarn kära, allting är ditt
— hjärta och tanke och ton som far.
Lillebarn lilla, det är vad jag har.

Vill du ha sol att bli solblind på,
lillebarn, solbarn, så kyss mig och gå.
Mörkret är allting som här blir ditt,
lillebarn, lillebarn, lillebarn mitt.

Stannar du ändå, mitt lillebarn?
Mörkret är bråddjup och vägar i skarn.
Mörkret är jag, det är jag som rår.
Lillebarn skrattar och skakar sitt hår.

Lillebarn, barn lilla, vind och vår,
ängarna springa i blom där du går.
Blåaste luft är ditt ögonpar,
lillebarn, ljusbarn i molniga dar.

* * *

BARNVISA.

Hunden skäller och tuppen gal,
tuppen han gal,
elden slår i spisen.
Lövet darrar i liten grön dal,
liten grön dal, liten dal
lätt för morgonbrisen.

Svalan flyger i himlens sky,
klaraste sky,
vitaste sky på taken.
Klockan ringer till otta i by,
bing bång, otta i by.
Nu är dockan vaken.

Käraste dockan min, god dag,
nicka god dag,
skratta högt i sängen.
Livet leker ett litet tag.
Glad är du och glad är jag,
gladast mor på ängen.

* * *

DOCKOR.

Jag känner en dam, och jag går
med hjärtat i evig oro.
Hon har tio viljor och år
så många som gracerna voro.

Och dockor och hästar och kor
det har hon också för resten.
Men den största dockan är mor,
och far är den största hästen.

De matas med kyssar och slag
och gillas stundom i nåder
— tills de hamna i vrån en dag
för en annan docka som råder.

Gud give den dockan var mer
än bjällror och spån och kläder
och huvud av bara ler
och hjärta av bara väder.

Jag hade en docka som föll.
I bitarna fick jag plocka.
Gud give din docka höll
för hela livet, min docka.

* * *

TROLLKARLEN.

Att äta och ätas är lag
för allt som kämpar i livet,
men att äta sig själv som jag
år efter år och dag för dag
är icke allom givet.

Jag slukar de brinnande
blånor, som livet ger,
och bockar och ler
och vevar dem sen vid en vals
som en remsa av rinnande
rim ur min hals.

* * *

FIOLEN.

Jag hade gods och jag hade gård
och salen fullsatt av fränder
och sköna damer, som togo vård
om allting med ömma händer.

Men sorgen höll sig vid dörrn på vakt,
och det kom moln över solen.
Jag hade ära, jag hade makt.
Nu har jag bara fiolen.

Mitt hjärta är en förpinad mans
som söker glömska och lisa,
och när jag stämmer min sträng till dans
och spelar en munter visa,

så lyssna gator och lyssna torg
och kjolar svängas och hattar,
och varje ungdom, som haft en sorg,
blir röd om kinden och skrattar.

Och det är gycklaren, det är jag,
som kommer glädjen att frysa.
Jag spelar solsken i mörka drag
och mörker i dem som lysa.

Men det tar ända på spel och sång,
och ingen minnes den döde.
Den man, som ärver fioln en gång,
han ärver ett olycksöde.

Han mister gods och han mister gård,
han mister vänner och fränder
och hamnar väl på en fattigvård
med stråken i magra händer.

Förbannad vare den makt, som går
ur fyra darrande strängar
och ger ditt hjärta med gamla sår
till pris åt pöbel och drängar.

Välsignad, evigt välsignad dock
de fyra strängarnas gåva
att som man lugnar ett barn med skrock
få hjärtats ångest att sova.

* * *

HELG.

Nu är det sol över alla tak
och allting strålar och strimmar,
och rökar stiga i sakta mak
i morgonens lätta timmar.

Men ingen brådskar att få i gång
sitt verk i dag och sin möda.
Vart klockslag är som en gammal sång.
Nu stå vi upp från de döda.

Ur nattens avgrund går dagen ny
med ljusa ögon till helgen,
och alla skuggor och fasor fly
som spökena för reveljen.

Jag var i djupet, men djupet gav
sitt rov tillbaka fast rivet.
God morgon, sol över världens hav!
God morgon, hela livet!

* * *

BRITMÄSSTID.

Det är mina dagar dessa sista
brinnande och blåa solskensdar
med en susning som när strängar brista
och en ångest som när ljuset far.

Livet dansar ännu på det dödas
tröskel med förtvivlans gälla mod.
Britmässommarns klarhet såg mig födas.
Britmässommarn har jag i mitt blod.

Samma lidelse och samma hunger,
samma färg av kylig eld och höst.
Höst och sommar brottas, och det sjunger
dovt om vinterskymning i mitt bröst.

Stanna, glimmande minut, och bäva
för ditt fall i tidens gråa hav.
Gula fjärilar i luften sväva.
Gräset gråter på en bortglömd grav.

Men jag går väl än ett slag i ljuset
med en gammal soldröm som är kvar,
och jag lyss väl än ett tag till bruset
från min ungdoms hädanfarna dar.

Dikten, länge trolös och försvunnen,
dyker plötsligt upp ur gatans larm,
och det är som om en återfunnen
älskarinna rörde vid min arm.

Och jag frågar mig, om hon höll av mig
litet mer än blott på nyck och lek
och om det var hon som övergav mig
eller kanske tvärtom jag som svek.

Sångmö, nu i sista Britmässflamman
ser jag alla dina rynkors nät.
Lika mycket. Låt oss vandra samman
ännu några korta livets fjät.

Frostigt brinner dagen för mitt öga,
men den brinner dock och den är min,
och min dikt är hos mig och det höga
öppnas, innan mörkret bryter in.

* * *

KLOCKAN.

Jag läser om klockan som sjunkit
i djupet en gång.
Min själ är det rörliga djupet
och klockan min sång.

Min dikt är en klocka på botten
av havet som går.
Den klämtar — men ödsligt och sällan
i ödsliga år.

Du darrande klockklang i själen,
jag hörde dig nyss.
En man ligger vaken med våta
kinder och lyss.

* * *

UNDER VINTERGATAN.

Högt i det höga slår
vintergatan sin bro.
Ensam och fri jag går
som i en främmad stad.
Hemlös fast jag har hem,
rolös fast allt är ro,
längtar jag, men till vem,
hoppas jag, men på vad?
Snön gör det tyst, och år
läggas till årens rad.
Vänner, ungdom och tro
djupt i det djupa bo.

* * *

DEN SISTA STJÄRNAN.

Skyarna sakta skjuta
porten för himlens hus.
Blott i en ensam ruta
lyser en stjärnas ljus.

Snart går väl Gud och släcker
också den stjärnans sken.
Mörker min själ betäcker.
Timmen är tung och sen.

* * *

RESAN.

Jag kom på orätt tåg i världen.
Det är så svårt att hitta rätt.
Nu har jag åkt och åkt, och färden
går bara vidare och det är nätt
och jämnt man får sitt huvud luta,
och ingen har returbiljett.
Det dunkar dovt och visslor tjuta,
i mörkret, där ett iltåg kör.
När skall den långa tunneln sluta?
När är jag framme, konduktör?

* * *

TANKAR OCH GESTALTER

EN MÄNNISKA.

Jag är en människa, en lump, ett lappri,
ett ingenting i allt som är och var,
men detta ingenting, men detta lappri
har burit och skall bära sina dar
till målet efter mått som ingen känner.
Jag är en människa, en eld som bränner,
ett kaos — världen är den själ jag har.
Jag är ett ingenting i allt, men allt
är i mig själv och danat av mitt eget
till ting och ton och värde och gestalt.
Jag är en mask som krossas under steget,
och jag är gud och skapare och stryps
av skapelsen och knäcks av hennes kryps
fördömda sargande i själamärgen.

I mig är morgonrodnaden på bergen
och nattens döda blänk när blixtar gå,
och sol och sus och surr av bin från ängen
och sländans färd och molnets i det blå.
En ensam kväll, när pilens blad och hängen
som lyror spela kring en skaldegrav,
är jag den vind som sakta rör vid strängen.
Jag är orkanen på ett piskat hav.
Nu vill jag stiga över hav och land
och smaka högre lust än mänskoströmmens
på gatorna vid larm och lyktors brand
— och se jag lyfts och bärs av drömmens
och diktens luftdrag till en salig strand,
där skönhet blommar evigt och för alla
och vita väsen vandra hand i hand
och timmarna som långa böljor falla
i sanden med ett sorl av sång ibland.

Men jag är människa och människan
är djur, jag vill bli djur, jag måste känna
det ursprungsdunkla i min ande bränna
som det en gång hos stammens fäder brann.
Att gå som gamla ormen på sin buk
och äta jord och vämjas och förkättras

och nära själen med sin själs förödelse
är ont, men gott för den vars själ är sjuk.
Dock, skönare är det som vinkar sedan.
Hur ljuvligt att förlåta sig och bättras!
Det är ett bad, en ny och lycklig födelse.
Jag minns ej själv, hur många gånger sjuk
jag dött och fötts på nytt till livet redan.

Så tag mig, liv. Jag vet ej vem jag är,
blott att jag ej vill vara annorlunda.
Jag vet ej vad det halta ödet bär
i påsen åt mig, det är bäst att blunda.
Att vara människa är vara såld.
Det är att blöda för det hugg av hälen
som låter hästen stegra sig och slå.
Det är att aldrig kunna lugnt se på.
Det är att gråta mörkrött blod i själen
åt all den skam och allt det ve och våld
vi fått, när vi fått livets dubbla gåva
att pina och att pinas av varann.
Det är att vara stolt och vek som jag
och trött och dum och inte kunna sova
för minnet av en fattig blick en dag.
Jag är en människa, en makt, en man.

Det finns ej klarhet av den klara fröjden,
av gudarnas och barnens himmelsfröjd,
som inte lyst mig någon gång, när böjd
jag knuffats mellan dessa gudsbeläten
i smuts och rofferi på jordens rund
— och ingen last så salighetsförgäten
att jag ej någon grå och skymflig stund
har tiggt den som man tigger hjälp av höjden
och hört den svara mig och känt den nå mig
med giftig tanke och med sölat namn.

Jag är en människa, så spotta på mig!
Jag är en människa, se här min famn!

* * *

VANDRAREN.

Det stiger ett berg och faller en dal,
jag vandrar, jag går, jag lyss till ett tal,
molnen dansa i höganloftssal,
och vindens luta låter.
Här är ett hus där jag bodde förr.
Spikade fönster och bommad dörr.
Ägarn vänder ej åter.

Jag lyss till en röst, det är kallets röst
som talar i lågor i mitt bröst
och piskar mig framåt och ger mig tröst
och följer grym och trogen.
Vart skall det bära? Det får jag se.
Var skall jag vila? Jag får väl be
om bädd och blund i skogen.

Myrarna gunga, och ödemarksjord
väntar på sagans: duka dig, bord!
Odlarn är mannen med sagans ord.
Här skall plogen skära.
Människor skola väl leva här
och älska och sörja som livet är
och dö hos sina kära.

Stanna är strypa sin själ, jag vill nå
högre och högre och högre ändå.
Fötterna blöda; vad skall jag få
till lön och vem betalar?
Det stiger ett berg med sol på sin kam,
dit vill jag vandra och söka mig fram
djupt ur dödens dalar.

Mitt öde har tagit mig tyst vid hand.
Solbergets topp kan jag se ibland
skymta ur svävande luft som en strand
ur havets böljespegel.
Där brusar det lyror i salig lust,
och skyarna landa på bergets kust
som skepp med vita segel.

Och där är frihetens höganloftssal
för ett instängt liv i en instängd dal.
Jag vandrar, jag går, jag lyss till ett tal,
i stormen talar Herran.
Jag vacklar. Jag faller. Nu svartnar skyn.
Var är ditt löfte och var är din syn,
solberg, solberg i fjärran?

* * *

DRÖMMARENA.

De skrida förbi med famnen sträckt
mot en syn som evigt gäckar.
Deras panna är mörk, deras dräkt
har trasor och hål och fläckar.
De följa en stjärna, en vind, ett moln,
ett irrsken, en korseld av nycker
och trycka till bleka läppar den skåln,
där aningen tömt sina drycker.

De köpa ej jord och de bygga ej hus,
mot okända trakter går färden,
och gåve Herren dem himlarnas ljus
och gåve Satan dem världen,
de kunde ej stilla sin törst ändå,
de måste söka och vandra och gå
på väg till någonting annat.
Hur smått blir allting som fått ett svar!
Det stora är det som står olöst kvar,
när tanken svindlande stannat.

* * *

VÅRFROST.

Därute stiger vårens sång,
och hela rymden klingar
av lust som finner jorden trång
och längtar efter vingar.
I dammet på vår fönsterpost
vi rita tysta skrifter
om allt som slutade i frost
och fattiga bedrifter.

Vi föddes gamla, och vår släkt
fick gråa hår i vaggan.
I drömmen härjade vi käckt,
men sänkte genast flaggan,
när livet som piraten strök
vår farkost allt för nära.
Nu sitta vi med rygg i krök
och lappa hop vår ära.

Därute visslar vårens storm
sin vilda rövarvisa,
och allt som lyder lag och norm
skall nu stå upp och prisa.
Men våren håller icke min
och känner inga plikter.
Vi fyra på i vår kamin
och elda den med dikter.

Så lustigt ingenting föröds
som tjuguårslyriken,
och ingen fågel Fenix föds
ur askan och kritiken.
Låt vädren sopa himlen ljus,
det blir väl aldrig dager
i våra hjärtans stängda hus
med gammalt skräp på lager.

Vem bryter upp den dörr som sprang
i lås för länge sedan?
Ej vin och vår och lyrors klang.
På lur står alltid ledan.

Se Abels släkt i solen ler,
där lyckans böner stiga.
Vår offerrök har slagit ner,
och våra gudar tiga.

* * *

STYVBARN.

Alltid ser jag dig ensam vandra.
Varför går du ej med de andra?
Varför skrattar du aldrig, kära?
Tung är sorgen för en att bära.
Låt oss vara varandra nära,
hjälpa, trösta, älska varandra.

Låt oss köpa oss bröd och dricka
vatten ur samma skål, min flicka.
Vilsna äro vi och förskjutna,
men med läppar till läppar slutna
glömma mänskorna det förflutna
och all ondskans tungor som sticka.

Världen kunde nu icke skona,
men vi ha väl vårt att försona.
Det är gåtor i allt som händer.
Kvällens stjärna så milt sig tänder,
och i drömmarnas ljusa länder
får min askunge slott och krona.

* * *

SKUGGAN.

Nu fäller fönstret sin ridå.
En skugga rör sig av och an
i kammarn innanför med små,
små nickar som en kinaman.
Och natten lång kan mannen gå
ur rum i rum och plötsligt stå
och stirra som i hemligt bann.

Är det ett ont han ruvar på?
Är det en lycka som försvann?
Det är en nöd att leva så
i sömnlös ensamhet som han.
Men tyngre är att vara två
och när varandra och ändå
så bittert borta från varann.

* * *

DEN DÖDA.

Hon mätte icke ut sitt värde
och vägde icke ve och väl.
Den lön hon tigande begärde
var eld mot eld och själ mot själ.

För henne fanns ej synd och späkning,
så litet som en skriven lag,
och aldrig satte hon på räkning
sin ungdoms fond för ålderns dag.

Hon var ej den som eftersinnar,
hon flammade och sjönk förtärd
och pyrde ej som sura pinnar
på någon huslig lyckas härd.

Ty luft och ljus var hennes väsen
och glimt av hav med stormar i.
Hon var för stolt, för rik, för kräsen
att bära ok och band som vi.

Och därför gick hon när hon kände,
att allting tyngde här som mull,
och lät oss stå med vårt elände,
vårt hjärtfel och vårt goda hull.

Hon lät oss stå där gubbförgrämda
och stirra på en öppen grav
— när hennes själ, den aldrig tämda,
blev luft igen och sol på hav.

* * *

EN SAGA.

Det mörknar och allting blir stilla,
och släckta bli alla ljus,
som lyst på dumhet och villa.
Men högt över somnade hus
och högt över vidder och vatten
och människor ljuder ett skri.
Med dånande vingslag i natten
susar en fågel förbi.

Ur skyarnas tummel spanar
hans öga mot jordens ban.
Var finns hon, prinsessan, som anar,
att svanen är mera än svan?
Den rätta, den enda bland alla,
var är det i världen hon finns
som låter fjädrarna falla
från sagans förtrollade prins?

Var finns hon, hur gå hennes dagar?
Är livet en ära, en skam?
Står slottet i solsken, och jagar
karossen i fyrspann fram?
Den höga, som frälsningen gömmer,
har någon förstått hennes pris,
eller sitter hon blek och drömmer
i askungedräkt vid en spis?

Du vildfågelsskri, som ropar
ur molnen din ödsliga sorg,
det kommer ej svar från de hopar,
som kräla på gator och torg.
Med dimmiga ögon och hjässor
som luta gå mänskorna kring.
Det är ej så gott om prinsessor
på jordens bedrövliga ring.

Ett släkte av dvärgar träter
därnere vid grytor och fat
och ljuger och dricker och äter
och dör och blir maskarnas mat.

Kanhända prinsessan får tvina
i tornet och mista sitt mod.
De små äro jättar att pina
till döden ett kungablod.

Nu sova de alla som pina.
Min svan, har din styrka flytt?
Sträck ut, tills skyarna skina
och krypen vakna på nytt.
De själar, som djupast brinna,
de tiga bland människor helst.
I tystnaden blott kan du finna
prinsessan och varda frälst.

* * *

DIOGENES.

Nog har du söner bland förryckta,
du gamla narr, som gick omkring
och letade med ljus och lykta
en människa på jordens ring.

Jag känner en som slitit skorna
på samma väg i sina dar,
men han blev rädd för alla klorna
och rädd för ljuset som han bar.

Han slängde lyktan uti backen
och sitter lugn i mörkret nu
och kliar åsnorna i nacken
och kallar paddan för sin fru.

* * *

TITANEN.

Det är sant att hans tanke förlyfte
sin vinge och hatet fick makt med hans själ,
men hatet var sprunget ur kärlekssyfte,
det var skönhet och ära och människoväl,
som vässte hans hån mot den himmelska staten,
där gubbiga gudar sovo på maten.

Så fick han betalt som man alltid betalar
det stora som rasat och menat gott.
Att visa vägen ur trånghetens dalar
till bergen med vindar och sol var hans brott.
Det blev tomt omkring honom; folket skydde
sin hjälpares hand och vände och flydde.

Då drog han sig undan för åsnesparken
som ett dödssjukt lejon med sprängande kval
och byggde en grotta i ödemarken
och teg och blev borta ur människors tal.
Men den som i striden aldrig fått knäcken
gav ensamheten nu gudaskräcken.

Han kom tillbaka, han böjde sin panna,
han slog sig för munnen: jag visade fel.
Hans röst var en dom, när han bad att få stanna
i dalen och ärva sin arvedel
av nåden från ovan till alla de snälla
små öken som följde sin gamla skälla.

Och folket hängde en krans på hans öra
och en om halsen och en på hans bak
och blåste fanfarer och lät så föra
i triumf titanen som blivit spak.
Det var äntligen skett det stora miraklet,
och gudarna logo i mjugg åt spektaklet.

Men vi, som stodo vid vägen, vi sågo
hans pannas mörker och ögonens blund,
vi läste de lidandets tecken som lågo
i gången till offret i gudarnas lund.
Jag tror att han svettades blod under slaget,
men han var dock titan än i nederlaget.

* * *

PROSPERO.

Fjärran till Avons gamla stränder
vandrar dikten på pilgrimsfärd
för att ropa ur skuggornas länder
mannen som skapat en värld.

Vad är han själv? En dimbild bara.
Verket ger oss hans lust och kval.
Verket är han, med tusen klara
ögon och tusen tungors tal.

Människohavets brus, som rullar,
rullar och brusar i hans ord,
och ur grifter och ättekullar
stiger hävdernas släkt på jord.

Folkens stora drama och tidens
med sitt dån över scenen drar.
Gamla Will, om du väcktes av stridens
grova lurar i våra dar,

skulle du kanske se hur skogen
går emot Dunsinan fram.
Tiden är tung av blod och mogen.
Låt den stupa på all sin skam.

Fet sitter maktens gud i salen
och pöser och lutar till fall.
Märker han inte vid pokalen
Banquos vålnad som väntar kall?

Hör han ej domen, hör han ej jätten
Calibans djuriska låt?
Hör han ej Lears orkan på slätten,
Timons hat och Cordelias gråt?

Tror han att Hamlet är blott en pipa
att spela för stympare på?
Aldrig kan maktens gud begripa
rättens, som en gång skall rå.

Vakna, Prospero, ur din dvala.
Stora trollkarl, sträck ut ditt spö,
stilla stormen och låt den svala
friden falla på land och sjö.

Skänk oss en glimt i molnets springa,
skänk oss dagen, som nu är skymd,
och låt Ariels flöjtton klinga
åter i klarnande rymd.

* * *

DIONYSOS.

Med blåa, immiga druvor leker
ett naket barn, skönt som en liten gud.
Se purpurstänken på hans vita hud.
Ögat är eld och det smeker
var klase som krossas och sprutar rött.
— Men ute på gatan är allting dött.

Ute på gatan är söndagskväll
med smutsig luft och syndafloder på marken,
och folket har räddat sig in i kapell
som djuren i arken.
Det är mörker kring lyktornas bloss,
och plötsligt brakar det loss
ett dån av klockor som hot mot oss...

Jag fäller gardinen, och öm och glad
lyfter jag upp ur druvornas bad
min sprattlande gud i famnen.
O, Dionysos, min sol, min värld
i en värld som släckt sin sol och vill sova,
tag alla de vackra namnen
från myternas dar i gåva
och bär dem som hyllningsgärd!

Ljusbringarn är du,
jorden klär du,
det springer glans av din glädje, min gud,
och mörkret fladdrar och viker
— men ingen skriker
så vilt som du vid klockornas ljud.

* * *

MÖRDAREN.

Molnet är blodigt i kväll.
Finns ingen räddning för mig?
Finns ingen Gud som hör mig?
Vad vill jag? Vart bär det?
Vem är det
som ropar, att molnet är blodigt i kväll?

Är det någon på dörrn igen?
Det viskar. Det tassar. Det gnäller.
Nu kommer det folk. Nu gäller
det bita vasst,
sade vargen och visade tänderna.
Jag är fågelfri, jag är ingens vän,

och ingen skall heller
få mig levande fast,
så sant jag ser rött och har rött på händerna.

Hon ligger därinne. Jag tog
en yxa och slog,
det känns så skönt när man slår.
Ja, jag dräpte henne. Än sedan,
hon har dräpt mig i tio år!
Det är slut. Jag är gubbe redan,
och se på mitt hår,
så grått har hon gjort det med allt sitt hat,
den kvinnan jag givit kläder och mat
och kallat hustru och burit
en gång på armarna som jag svurit.

Nu kommer man. Nej, det är tyst,
så gravtyst som låge jag
djupt i jorden och hörde
jag ändå vartenda knyst,
och blicken är öppen som såge jag
längre än människoöga nått.

Molnet har bleknat. Rörde
jag vid något vått?

Jag säger att molnet har bleknat och allt
har blivit likblått och kallt.

Det är någon som mördat ljuset.
Jag fryser.
Händerna skaka.
Jag vill vaka
och bedja och lyss vid min port
och se om det lyser
och grannen kommit tillbaka.
Nu går det i trapporna. Fort
ur huset!
Jesus i himlen, vad har jag gjort!

Och åter går jag på gatan ett slag,
och lugnt blir mitt blod

och lätt mitt sinne,
och hela världen är god och jag
är god och hon som ligger därinne
var också god — —
Hur kunde det gå som det gått?
Jag skulle helst vilja gråta,
om det hjälpte blott.
Men det hjälper inte. Mitt brott
kan ingen förlåta.

Gud vet hur länge jag drivit omkring.
Det är natt nu, och ingenting
har det hänt.
En unge har bara vänt
sig om i trängseln och gapat på mig.
Jag är rädd för barnen; de se
så mycket, och hämnden kan nå mig
ett tu tre.

Men nu har jag staden i ryggen,
och mellan bråte och byggen
blir gatan landsväg — och där

är skogen.
Så kolsvart den är!
Jag vill söka mig in i skogen.
Jag är trött. Jag vill lägga mig ner
och somna bland träden, som sova,
och aldrig vakna mer.
Har jag väckt dem? De mumla så dova.
De luta sig mot varann
och tissla och tassla om freden,
som störs av en ogärningsman.
Det prasslar i buskar och reden.
Det sjunger i fjärran dånande
toppar, det nalkas, det låter som hånande,
rasande, klagande
röster av jagande
andar, som störta med vreden
från höjden och falla
över mig alla
och klämma
och krama mitt bröst i sin famn...

Ropade någon mitt namn?

Det var hon! Jag kände igen
hennes stämma.

Hon lever än.
Som blod av mitt blod och själ av min själ
skall hon ropa var natt i mitt öra
sitt sista förfärade skri.
Vad tjänar det till att slå ihjäl?
Hon dräptes ej när hon föll.
Hon dräps ej förrän jag faller
själv och allt är förbi.

Det ljusnar bland trädens galler.
Snart kommer morgonen klar.
Det är som om hela världen höll
sin anda och väntade svar.
Stilla dig, värld. Jag vet vad jag har
att göra.

* * *

TILL FRU DU CHATELET.

Efter Voltaire.

Om jag skall älska än, så kalla
tillbaka mina kärleksår.
Lägg livets morgon, om det går,
till aftonskuggorna som falla.

Se tiden tar min hand med bud
att jag skall överge numera
de sköna land, där vinets gud
och kärleksgudarna regera.

Men någon fördel skall man väl
i denna grymma dom bevara.
Den som ej har sin ålders själ
han har sin ålders onda bara.

Så låt de unga ha allena
sitt stormande och yra skick.
Vi leva blott två ögonblick.
Må visheten då få det ena.

Ni flyn mig alltså för beständigt,
o, dårskap, ömhet, illusion,
som tröstat med en himmelsk ton
i allt vad livet har eländigt.

Två gånger dör man på sitt sätt.
Att sluta älska och behaga
den döden kan jag ej fördraga.
Att sluta leva det är lätt.

Så sörjde jag att de förgått
min ungdoms felsteg, och jag kände
hur till förvillelserna blott
mitt hjärtas längtan ännu brände.

Då kom från himlen som en dröm
den blida vänskap till mig bjuden.
Han var kanhända lika öm,
men ej så het som kärleksguden.

Och ledd i dessa nya fjät
och lyst av detta ljusets bölja
jag följde spåren — men jag grät
att ej ha andra spår att följa.

* * *

SALIG BISKOPEN.

Jag längtar, så salig jag är,
till den gamla syndiga jorden.
Jag längtar till dig, min hjärtanskär,
och till alla de falska orden.

Vad hjälper väl änglarnas vård,
när själen ändå går sönder?
Jag längtar tillbaks till Lundagård,
till professorer och bönder.

Mina tankar flyga i nöd
till Smålands mörkaste bygder
med stenar i stället för bröd
och dumhet i stället för dygder.

Har folket därnere glömt
sitt brännvin och sin postilla?
Är mitt Växjö lika berömt
och luktar det lika illa?

Och landets heliga huvudstad
med alla de söta små gässen,
med sång och musik och parad
och sanningsvittnen i pressen,

jag minns så väl hur det var
och gråter vid minnet i anden.
Finns Svenska akademien kvar
och en skald bland de blåa banden?

Hur kniper man nu sin medalj?
Vad är det som går för slags klister?
Ges det ännu hjärnor av talg
och ännu fosforister?

O Svea, som steg för min syn
i den prisbelönade dikten,
du krälar därnere i dyn
och pöser och ökar i vikten.

Dina bästa söner få stå
och skämmas för fåraskocken.
Du har alltid älskat de små
och satt de stora i stocken,

tills du har släckt deras bloss
och gjort deras hjärtan kalla.
Profeter bli inga hos oss
som inte dregla och lalla.

Jag fick väl också min del,
tills jag blev gallsjuk och galen.
Det var inte kvinnornas fel
och inte riksdagstalen.

Det var något annat, jag har
det just på tungan och kan det.
Jag tror, min själ, att det var
den tjocka luften i landet.

O Svea, låt vädra ditt hus
och hör vad biskopen talar;
det luktar ju gravöl och snus
ända till himlens salar.

Vad hjälper det evigas ro
och makten och äran och riket?
Jag längtar tillbaks till Östrabo
och mina präster i diket.

Därnere är fattigt och skumt,
och här är det ljust kring borden.
Jag vet att jag längtar dumt,
men jag längtar ändå till jorden.

* * *

ROMANTISK OPERA.

Mot kvällens guldgrund
ser jag en gammal
stad med spetsiga
gavlar och torn och med
blåsigt lyktsken från
krogen »Blommiga bröder».

Men i gränderna ligger
skuggan, och böjda
viska vid brunnen
en man och en kvinna.

Nu ringer Angelus.
Nu gråter flickan.
Vem är den svarta
mannen i kappan?
Jag tycker att allting
har hänt mig själv, eller
är det en dålig
opera bara?
Flickan liknar en
flicka jag kände,
och mannen är jag och
kappan den stal jag
från en romantisk
poet i min ungdom.
Nu är den stulen från mig,
och med kappan
miste jag flickan.

Det mörknar.
Det mullrar i basen.
De blommiga
bröderna skråla.

* * *

GUBBEN.

Så har jag hurrat mig hes och trött
i livets skrävlande gille.
Min själ är sönder och skrattet dött
och dött och torkat mitt snille.

Vad äro vi dock i denna värld?
Blott skuggor, som irra och irra.
Med kalla ögon på all vår färd
de sömniga stjärnorna stirra.

De unga slåss om väder och vind,
och kärleken är deras pina.
Den gnager köttet ur deras kind,
tills knotorna bli som mina.

I aska slocknar en brasas brand,
i aska det liv vi leva,
och eld som sökt mot himmelska land
får krypa på marken och treva.

Och när vi ha härjat och stormat an
och gråtit oss blinda i harmen,
så kommer en gammal vänlig man
och nickar och tar oss vid armen.

Han för oss in i en stad, vars hus
stå mörka i tigande hopar.
Där lyser icke ett enda ljus
och ingen människa ropar.

Vårt hjärta blir stilla och blodet kallt
i svepningens vita klutar,
och långsamt följa vi utan halt
en gata som aldrig slutar.

* * *

HUSTRUN.

Det mörknar i täppa och teg,
och allting blir askgrått till färgen.
Som jättar med sjumilasteg
gå molnen i natt över bergen.

Vem ger mig min Joel igen
så stark som han drog att strida?
Jag känner hans kyssar än.
Mitt hjärta är ryckt ur min sida.

Det följer ett nummer, ett namn,
en skugga i dödskalla nätter.
I Joels kappa och famn
det sover på härjade slätter.

Det vakar och brinner och går
med Joel mot fasor som blända,
och får han en kula, så får
den kulan mitt liv kanhända.

Var stilla, mitt bröst! Är jag feg?
Jag hör hur det kvider härinne.
Som ändlösa härars steg
går tankarnas tramp i mitt sinne.

Men en gång skall domen stå
över alla de onda makter,
som göra de mäktiga få
till bödlar i stället för vakter.

Och en gång skall allt vad vi nu
förtvivlade knappt våga stamma
bli ropande röster och du
och jag kanske hämndens flamma.

* * *

MARCHE FUNÈBRE.

Vi komma från maktens tinnar
och vanmaktens tidsfördriv.
Vi kräla. Vi linka på pinnar.
Vi släpa det lilla som ännu
finns kvar efter doktorns kniv.
Och döden vill inte ha oss,
och livet kan inte ta oss
tillbaka som mer än stumpar
och stycken och trasor av liv.

Här har du din älskare åter,
men armarna har han glömt.
Han vänder sig bort och gråter
med blodiga ögonhålor
och nickar och småler ömt,
fast halva ansiktet tryter
— och om det är äran som flyter
ur såret inunder rocken,
så stinker äran fördömt.

Men solen mister ej ljuset
för några haltande led.
Se världen är skön och snuset
är gott, om man bara äger
en näsa att snusa med.
Vårt land, vår heliga moder,
här får du till hjältestoder
och fågelskrämmor på åkern,
där korparna slagit ned.

* * *

LIVSKAMP.

Aldrig mäta vad man lider,
kämpa genom tiders tider,
liv för liv och vän för vän,
vackla, störta, resa sig igen
— det är modet, det är lagen
för allt mod som står i slagen,
och där stå vi var med sitt,
du och jag, i kampens mitt.

Ingen slipper. Var skall svinga
svärd i kallets kamp, och ringa
är ej något kall som bärs
av en tro, en lust att bringa
allt, om allt en gång begärs.

Handen åt varandra, bröder!
Den är störst som starkast blöder,
den är främst som giver mest.

Så blir livets kamp en fest.

* * *

MÄNNISKORNAS ÖGON.

Klara skola människornas ögon vara.
Stilla skola de lysa i lyckans lilla
korta minut, innan lyckan är borta,
spegla dagar och moln som segla
blå eller vintergrå,
låga av liv och våga
visa sin lust att prisa,
harmas, läka, lena de armas
kval med ett ögas milda tal
— brista lätt i det sista.
Så skall livet gå.

* * *

EPITAFIUM.

Han steg så högt i isande blått
som människor nå i det kalla.
Han föll så djupt som människor falla.
Hans öde var mätt med större mått
än måttet på fattighusöden.
Det satt en eld i hans ögonklot
som lyste av hat och log åt hot
och sänkte hans bana i döden.

Och döden stack honom bakifrån.
Nu ligger han jordad och fallen,
och maskarna fräta i skallen
som tanken frätte förr med sitt hån.
Och över hans grav profeteras
om andra gudar än dem han lärt,
och vad han velat är icke värt
en spark i mullen, betalt, kvitteras.

* * *

VÅREN.

Nu kommer den grymma våren
med sol i tak och vägg.
Mina ögon rinna, och hjärnan
är tom som ett urblåst ägg.

Man blir ju sjuk och fördärvad
av allt detta vita ljus,
som glittrar, glänser, vaggar
och dränker hela ens hus.

Det glittrar, glänser, vaggar
som långa böljeslag,
och rockens hål och själens
stå hemska i öppen dag.

* * *

VISA ORD.

Vi ha så gott om visdom åt varandra
och säga: det är så och det är så,
och där går vägen, var så god och gå
den väg, som vi ha sagt att ni skall vandra.

Men jag har aldrig mätt och räknat stegen,
och jag har aldrig gått den väg man sagt,
och det har ingen människa fått makt
att gå en annan väg än just sin egen.

Och vad som styr den vägen, icke är det
beskäftigt fingerpek och visa ord.
Det bär i höjden eller också bär det
i djupet för oss — utan visa ord.

* * *

KRITIK.

Är det ett stycke kött ur bröstet rivet,
är det ett ord med blod och tårar skrivet,
är det en enda fattig glimt av livet
i denna tomma grannlåtspoesi,
som gör i snirklar och i snideri?
Låt yrkets möda gälla vad den kan.
Jag vill ej ha ett yrke, men en man,
en kvinna, kropp och själ i orden.
Ej ord för ordens skull. Blott det kan slå
sin klo i hjärtat och sin rot i jorden
som har ett livets frö att bära på.

* * *

ELDEN.

Han täljer bilder till sin tröst
i mörk och bildlös tid, som jagar
med storm och moln och hat och höst
mot fimbulvinterns vreda dagar.

Var ljusets gudom bryts på knä,
där härar av dämoner tåga.
Han skär i blockets hårda trä
sin harm, sin längtan och sin plåga

— förvridna drag och sälla drag
och tapper tro och bittert lyte,
den värld som skapats av hans jag
och skapat jaget till sitt byte.

Om tiden kommer med sitt ord
och ropar hånfullt i hans öra,
att aldrig var den mindre gjord
för fantasiens leksaksgöra,

så svarar han: mitt hantverk är
mitt liv, hur föga det nu gäller,
och elden, som mitt inre tär,
är inte bara lusteld heller.

* * *

ÖDE.

Vi äro hopar
av blad i vinden,
som vinden sopar
till någon skreva
vid kyrkogrinden.
Vi måste leva
vår röda saga
och måste jaga
som molnen jaga
på blinda vatten
och blåsigt kalla.
Vi måste stiga.
Vi måste falla.
Vi måste tiga
och gå mot natten.

* * *

MELODIER OCH MÅLNINGAR

ADAGIO.

Vattnet rörs och vinden spelar,
vind och vatten ta varann.
Bakom skogens glesa dungar
gula rågen gungar
av och an.
Det är bara du som felar.
Hjärtat saktar sina slag.
Jag hör svag musik som spelar
mig till sömns i dag.

Molnen glida lätt som vita
svanar över himlens sjö,
men de tiga där de fara,
svanar sjunga bara
när de dö.
Ont och tungt har jag fått slita,
det är tungt på tiggarstig.
Jag vill fara med de vita
svanarna till dig.

* * *

MELODI.

Bara du går över markerna,
lever var källa,
sjunger var tuva ditt namn.
Skyarna brinna och parkerna
susa och fälla
lövet som guld i din famn.

Och vid de skummiga stränderna
hör jag din stämmas
vaggande vågsorl till tröst.
Räck mig de älskade händerna.
Mörkret skall skrämmas.
Kvalet skall släppa mitt bröst.

Bara du går över ängarna,
bara jag ser dig
vandra i fjärran förbi,
darra de eviga strängarna.
Säg mig vem ger dig
makten som blir melodi?

* * *

MÅNSKEN.

Nu badar allt i nattens silverljus.
Med stängda luckor drömma vita hus
vid vägarna där ingen färdas.
Ur valvet under parkens gamla träd
en fågel lockar späd
på något hjärta som förhärdas.

Det går en dans i vitt på sjö och äng,
och vinden vilar i en rosensäng
och skuggan på sin bädd i snåren.
Men innerst i en dold och daggig vrå
står Puck och lurar på
en älva som har tappat spåren.

* * *

ÖDESVISAN.

Ingen sol i min vrå.
Skyarna ligga tunga.
Världen är hård för gammal och grå,
världen är hård för de unga.
Allt skall man mista,
när kommer det sista
slaget som ödet skall slå?

Dagarna gå och gå,
och glömskan snöar på alla.
Livet är dödens. Vi vissna som strå.
Tysta stjärnorna falla.
Läpparnas bleka
böner beveka
aldrig ödet, när ödet vill slå.

Nog är det tungt att få
stenar till bröd beständigt,
men det finns de som leva ändå
och skratta åt allt eländigt.
Korslagda armar.
Ödet förbarmar
sig icke, ödet vill slå.

* * *

STJÄRNAN.

Jag sliter i dagarnas kedja.
Jag pustar på mina kol.
Jag smälter och smider, min smedja
är het som ett avgrundshål.
Det brusar som eld och det stänker
som sot från min diktarhärd
— men ovan går skyarnas värld,
och mellan skyarna blänker
en stjärna på salig färd.
Det brusar som eld i min hjärna
och rinner som blod i min tår.
Jag hälsar dig, saliga stjärna,
som aldrig jag når.

* * *

PASTORAL.

Nu rinner floden stilla
i blankt och krusat lopp,
och gökens rop, Camilla,
min längtan tänder opp.

Den klara luften lyser,
det ler i skog och mark.
All ömhet som jag hyser
slår ljuvlig ut och stark.

Mitt solsken, min herdinna,
min sötma och min lust,
se våra dar försvinna
som flarn för vindens pust.

Vår ungdom är en blomma,
en fjäril är vårt skratt.
Snart ligga fälten tomma,
och fjäriln dignar matt.

Det täcka lammet dansar
ej mer på munter klöv,
och lundens gröna kransar
bli gult och vissnat löv.

Och som en ängslan trycker
den sönderslitna skyn,
och vi få gikt och nycker
och fula veck i hyn.

Så låt oss ej förnöta
vår tid i trumpet tvång,
men höstens välde möta
med kyssar och med sång.

Här under trädens galler
är svalka, doft och lä.
Ditt vackra huvud faller
i drömmar mot mitt knä,

och dina ögon spegla
en flik av himlens blå,
där vita strömoln segla
och tindra och förgå.

* * *

HAVET.

Jag såg det sprutande,
grönt som ärg,
med resta kammar och tjutande
lungor och hy som ändrade färg.
Det grät, det tiggde, det kved,
det blev svart av hot
och klättrade upp och rasade ned
och sög och slickade efter min fot.
Men ytterst där himlen tog mot
och rämnade skyar slungade
en knippa sol i bränningens svall
låg vit och kall
en nereid och gungade.

* * *

NYMFERNA.

Nu vita moln och klara källor glimma,
och på en strand som gula liljor bär
står solrök kvar från dagens gryningstimma,
och flodens bubblor brista tyst isär
bland säven i ett sund med sandig botten.
Det är en ort som nymfer hålla kär.
Här vädra inga hundar vilt, och här
förstummas jägarhornens klang och skotten.

Se Silvia. På dävna stigarna hon träder
med skogens gröna skymning i sin blick.
Den spindelväv, som barm och höfter kläder,
ha glada vindar rubbat ur dess skick,
och det är löv och mossa fäst i håret.
På armen syns en liten blodig prick,
en minnesbeta som den sköna fick
av någon retad nypontagg i snåret.

I floden Nephele och Arethusa
ha tumlat om bland fiskars lek och spring.
Nu gunga de i skum, och deras ljusa
och tomma ögon spegla ingenting.
Som snäckan gömmer havets sus, så gömma
de sus av vind och vatten runtomkring,
och brösten andas kallt och pulsens sving
få rytm av vågorna som sakta strömma.

Men på den middagsheta ängen vilar
Astrea med sin mun vid källans brädd,
och solen skjuter sina gyllne pilar
mot hennes vita kropp, som darrar rädd
och sprider doft av timotej och klöver.
Till hennes prydnad står var tuva klädd,
och humlor fly och bin kring hennes bädd
med ljuv musik som domnar bort och söver.

Och rymden rörs, och skog och äng och källa
och flodens svala mummel stämma i
en suck, men det är suckar av de sälla
till gudarna som levde förr än vi.

Se glömsk av allt, med steg som drömmar styra
och själen fången i en melodi,
går tyst och tankfullt leende förbi
Ovidius med fingret på sin lyra.

* * *

GAMMAL NEDERLÄNDARE.

Det är inte roligt att stå
och bulta längre, Katinka.
Månen lyser och vädren gå,
och de frusna stjärnorna blinka.
Min knoge är röd, min näsa blå.
Se så,
lyft nu på dörrens klinka.

Glänta på dörrn och låt mig få
tak över huvut, din slinka.
Du skall duka ett bord med små
förgyllda koppar som vinka,
öl och brännvin och ost för två
och så
en fet och rykande skinka.

* * *

DEN SOVANDE STADEN.

Det ligger en stad, jag säger ej var,
berömd i rikets annaler,
med gator och hus där mossan är kvar
och stinkande gröna kanaler.
Och där finns det visdom av bara hin
och mögel och damm vill jag lova,
och själva kajorna tala latin,
men stadens fäder de sova.

De sova i solsken, de sova i regn,
de sova i alla väder,
de sova i lagarnas heliga hägn
som malen i gamla kläder.
Så sover det goda samvetet blott,
som är en välsignad gåva.
Ack, det är människans skönaste lott
att äta sig mätt och sova.

Och året det kommer och året går,
och tornets visare vänder.
Men en vacker morgon på torget står
en yngling med knutna händer.
— Hallå, du vördiga borgerskap,
som snarkar inunder taken.
Och löper jag rätt in i dödens gap,
så skall du ändå bli vaken.

Han lyfter sin gyllne lur med en sväng
och blåser och slår på sin klinga,
och gubbarna kravla sig vresigt ur säng
och se i luckornas springa.
Fördömt vad pojken är vacker ändå!
De stryka sig lent om skäggen,
sen draga de åter nattmössan på
och vända sig om mot väggen.

Den stackars ynglingen står som en stock,
vad blev det av stridens låga?
Han sticker sin gyllne lur i sin rock,
och ögonen gapa och fråga.

Men allt är så stilla. I solskenet blott
fontänens små böljor plaska.
Då slungar han värjan med hån och spott
och letar rätt på sin flaska

och dricker för kungen och katedraln
och vinden, som vänder kappan,
och dricker för helgonets bild i portaln
och somnar salig på trappan.
Så sover det goda samvetet blott,
som är en välsignad gåva.
Det finns ingen större och skönare lott
än sova bland dem som sova.

* * *

KINESERI.

Efter Théophile Gautier.

Det är ej ni, min fru, som jag älskar,
och icke ni, Juliette, eller ni,
Ofelia, Beatrice. Jag älskar
ej Laura ens med sitt svärmeri.

Den som jag älskar nu bor i Kina;
där lever hon med sin far och mor
i ett torn av porslin, vars murar skina
vid gula floden, där hägern bor.

Hon har ögon som snedda mot pannan,
en liten fot som ryms i min hand,
en hy mer blank än kopparn i kannan
och långa naglar som färgats i brand.

Med huvudet ut genom rutan
ser hon svalan snudda förbi som iln
och sjunger var afton till lutan
om persikoblomman och piln.

* * *

MEDALJONGEN.

Den lilla medaljong hon efterlämnat
ger ännu hennes döda fägring liv
— men mitt i bilden har emaljen rämnat
som för det hårda hugget med en kniv.

Se blicken som i blåvit majluft tvagen
och munnen blossande av kärlekstörst.
Om hatet måttat åt de sköna dragen,
hur många kyssar ha ej höljt dem först!

* * *

VISAN OM MUSETTE.

Efter Henry Murger.

När jag i går fick se en svala,
som kom med våren till min dörr,
begynte hjärtat strax att tala
om henne som höll av mig förr;
och sedan satt jag tyst och drömde
till långt på kvällen, när jag fann
en gammal almanack jag gömde
det år vi älskade varann.

Nej, ungdomen vill icke fara,
ditt minne lever som mitt hopp.
Musette, du skulle knacka bara,
så läte nog mitt hjärta opp.
Det darrar och kan ej förgäta
ditt namn, du lilla falska vän.
Så kom tillbaks och låt oss äta
det bröd som glädjen signar än.

Se möblerna i kammarn taga
en festlig ton, som gladdes de
likt gamla vänner åt vår saga
och hoppet att dig återse.
Du finner allt som stått dig nära
och som så bittert saknat dig:
den lilla sängen, o min kära,
och glaset du drack ur för mig.

Din vita klänning skall du pröva,
den klädde dig i forna dar,
och som i forna dagar ströva
vi kring i skogen här och var.
På kvällen sitta vi tillsamman
och dricka vin i vår berså,
det klara vinet som ger gamman
och flykt åt dina visor små.

Den gode guden kan ej hysa
förtret mot dina stygga spratt
och låter ännu månen lysa
på våra kyssar och vårt skratt.

Naturn är lika skön som alltid
och lika redo, du min tröst,
att småle nu som då och alltid
mot kärlekslyckan i vårt bröst.

Musette fick väl igen sitt minne,
när karnevalen rasat slut;
en vacker dag var fågeln inne
i gamla boet som förut.
Men hjärtat kände ingen flamma
vid dessa smekningar på nytt.
Musette var icke mer densamma
och sade att jag var förbytt.

Farväl då, käraste, den vänder
ej åter vår förtrollning mer,
och djupt i denna min kalender
ha ungdomsåren myllats ner.
De sköna dagarna förbrinna,
i aska gräva vi till sist,
och minnet blott kan nyckeln finna
till paradiset som vi mist.

* * *

JUNGFRU BLOND OCH JUNGFRU BRUNETT.

Jungfru Blond och jungfru Brunett
dansa med fingret på kjolen.
Så höstklar är luften och lätt,
lätt, lätt,
lätt som de svingande
jungfrurnas klingande
glädje i solen.

Se på.
Nu höja de sig,
nu böja de sig,
och ögonen lysa och flätorna slå
och kinden har heta fläckar
— men långt över ängens gulnade vall
står rymden kall,
och nakna stå träd och häckar.

O jungfrur, vi dansen I än
och sjungen och skratten?
Det faller en stjärna igen,
och snart kommer natten.
Den kommer som tjuven, när ingen ser
och ingen ber.
Som en rovfågelssvärm slår den ner
och förmörkar vägar och vatten.

Jungfru Blond och jungfru Brunett
stanna förskrämda i dansen.
Hur hemskt blev allting med ett
i den sista döende glansen!
Det visslar i vinden och smyger på tå
och skrattar i ris och dungar.
De stackars jungfrurna små
skälva som fågelungar.

Och vita i kinden, med flätor som slå,
slå, slå,
rusa de hemåt båda.
Här ute är villor och våda,
men hemma är världen en spiselvrå

och mor den enda i världen.
Hon sitter så tyst och tvinnar och snor
och stirrar frysande
in i de lysande
glöden på härden.

De gömma sitt hjärta hos mor
och kyssa den gamlas händer,
och timmarna rinna och kvälln blir stor,
det rasslar i brasans bränder.
Men ute som troll på tå
det mumlande mörkret skrider.
— Ni käraste jungfrur små,
jag tar er väl vad det lider...

* * *

EN GAMMAL DANSRYTM.

Och vill du väl,
så får du väl,
så har du väl
min hela själ
till träl
att älska och pina och trampa ihjäl
med tramp av din häl,
du höga, du svingande vilda i dansen.

Men får du min,
så tar jag din.
Så våga, vinn
och dansa in,
rätt in
i lågornas rike och brinn och brinn
med syn och med sinn.
Det brinner en eld, han brinner så klar i dansen.

Och se vi gå
som lågor gå
i dans och slå
ihop och nå
det blå
— och jorden blir aska under oss två.
Vi saliga två,
det är blåsande eld som bär oss i dansen.

* * *

VID FÖNSTRET.

I dag har jag sett din första rynka
som rispad med nål i ögats vrå,
och dina kära händer ha tagit
från min tinning ett grånat strå,

där vi sutto vid öppna fönstret
och tänkte på en gammal sak,
medan aftonrodnan låg stilla
över småstadens täppor och tak.

En klocka ringde borta i grönskan,
och kvällen var djup och allvarsam,
och över kyrkogården kom långsamt
en skara flickor gatan fram.

De hade vita blommor i håret
och psalmbok och näsduk i hand;
deras långa klänningar slogo,
när blåsten tog dem ibland.

På bleka kinder stod ännu gråten,
och läpparna läste en bön,
men i ögonen speglades världen,
och världen var stor och skön.

Och femtonårsdrömmarna lyfte
mot skogens rökiga rand.
Där det strimmade blankt efter solen
låg livets förlovade land.

Men vi sutto vid öppna fönstret,
din panna var sorgsen och sänkt,
och jag kysste ditt finger och sade,
att ingenting blir som man tänkt.

* * *

VINTERKVÄLL.

Nu blir det stilla och lamporna brinna,
nu få vi gnolas till ro av en kvinna.
Ord äro skyar som gå och försvinna,
sommarskyar segla över min själ.
Men därute är kallt och månen skenar
naken och skrämd mellan trädens grenar,
sparvarna falla till marken som stenar,
och människor stupa och frysa ihjäl.

Kärlek är helig som lär oss försaka,
helig är ugnen och brödet vi baka,
älskade, res dig och slunga en kaka
ut genom fönstret på vinst och förlust.
Det är väl någon som hittar den sedan.

Hela det liv, som har råkat i nedan,
vacklar och vandrar på gatorna redan.
Jag hör som ett nödrop i kvällens pust.

Bröder och systrar, min käraste lutar
liten och vit mot min skuldra och slutar
att gnola sin visa, hör blåsten tutar
i skorstenspipan med hi och hallå.
Mitt hjärta vill krympa, vi skola mista
varandra en dag och läggas i kista.
Gud hjälpe den som står kvar som den sista,
världen blir mörk för en av oss två.

* * *

DU OCH JAG.

Det var en gammal, gammal man
med handen tungt på staven,
och han var jag och jag var han.
Jag lutade mot graven.

Det var en gammal, gammal fru
i kjol av urblekt siden,
och du var hon och hon var du
som du skall bli med tiden.

Den gamle mannen satt och höll
den gamla frun i handen,
och solen föll och lövet föll
och käppen skrev i sanden

de rader som jag skriver nu
i kväll, när tiden stannat
och du är jag och jag är du
och intet allting annat.

* * *

ETT FLICKEBARN.

Spela nu, så skall jag dansa.
Luften är ett hav som bär.
Allt är sagor, kan jag sansa
mig och lydigt gå så här?
Jag vill springa rätt i solen
över alla tak och torn.
Jag vill sopa moln med kjolen.
Jag vill stå på månens horn.

Allt är sagor, någon pratar
sagor i mitt öra jämt.
Är det sant att livet gnatar
eller bara dåligt skämt?
Skrattar jag, så vill jag gråta,
gråter jag, är skrattet där.
Alltihop är som en gåta
och ett garn som gör besvär.

Lös mig gåtan, red mig garnet.
Kära, jag är kall och varm.
Jag är inte längre barnet.
Blomman gungar på min barm.
Tala till den, annars dör den.
Blommorna ha själ som vi,
och de viska och jag hör den
svala andningen däri.

Stackars stora döva lytta
mänskor det är synd om er.
Det är dumt att göra nytta.
Jag gör ingenting numer.
Är en vind, som går förbi er,
och ett flarn, som vinden för,
och en ton i melodier,
dem ert öra aldrig hör.

* * *

DET FAR ETT SKEPP.

Det far ett skepp på gungande våg,
ack gungande våg, med tackel och tåg
och vimpel i topp, jag kommer ihåg
att skeppet heter Lyckan.
Och sjöarna dunka mot skeppets stam,
och revlarna resa sin vita kam,
men skepparn lotsar sig ändå fram,
ty skeppet heter Lyckan.

Och när det kommer till grönskande strand,
ack grönskande strand, så ser man ibland
en flicka vifta och vinka med hand
åt skeppet som heter Lyckan.
Det vinkar igen från master och rår,
det viftar och hurrar, i märsen står
en lättmatros, han har knollrigt hår,
och skeppet heter Lyckan.

Och flickan öppnar sin rosendemund,
ack rosendemund så röd och rund,
och suckar och ber: tag mig med på stund
på skeppet som heter Lyckan.
Men sanna mitt ord, är flickan ombord,
så går det till botten, sanna mitt ord,
ty flickor på hav och flickor på jord
de göra kol på lyckan.

* * *

BLOMSTERFLICKAN.

Att vandra med korgen
är vandra med sorgen
och gå och gå
och mest få nej.
Köp rosor som glöda
så rosenröda,
köp himmelsblå
förgätmigej.

De kosta så litet
mot släpet och slitet.
Jag vissnar snart,
så ung jag är.
Jag vandrar med sorgen
i hjärtat och korgen,
och det är klart
vart vägen bär.

Och timmarna lida
och fötterna svida,
och vakat har
jag natten lång.
Köp rosor så röda,
köp liv som förblöda,
köp mig, så tar
det slut en gång.

* * *

ARBETARE.

Det flammar en eld där vi stå
i sotet med nackar som nicka.
Vi släpa och slita och slå
och hamra och hacka och sticka.
Åhi, tralala,
åho, det går bra,
åhej, håll i och dra,
det är långt till mat och dricka.

Och bälgarna blåsa i kapp,
och ugnarna steka och skålla.
Vi svettas vid kran och tapp.
Vi trampa som djur i en fålla.
Åhi, tralala,
åho, det går bra,
åhej, håll i och dra,
så länge ben och armar hålla.

Hör hjulen och visslornas rop
och hatet som dunkar i hopen,
men allting tar slut i en grop,
och änden på visan är snopen.
Åhi, tralala,
åho, det går bra,
åhej, håll i och dra,
så dra vi oss fram till gropen.

* * *

BREVET.

De bröder av Klaras frälsning
till dem i Nydala gård.
Vår kyss och kärliga hälsning.
Krist give er huld och vård.

Krist låte er stånda trogna
till ändan med heligt mod
och en gång bärgas som mogna
skördar i Herrans bod.

Desslikes skriva vi eder,
att Lukas skeppare nått
vårt fattiga hus med heder
och fartyget fullt av vått.

Han förde sädes från Riga
och rosenvin från Brabant
och pommerskt ej att förtiga
och mumma och alikant.

Men ute gå onda tankar
som basilisker på rov.
Vi sända ett litet ankar
till brödernas husbehov.

Det brukar styrka och frälsa,
och hjärtat får frid därav.
För heliga män är det hälsa.
För androm är det drav.

Och ta vi ett glas, så ta vi
det glaset till evigt väl.
En sup och ett pater peccavi
de rensa ändå en själ.

Så tackom och lovom Herran
och fastom, när fastan står på.
I morgon kommer kärran
med brännvinet, bröder små.

Nu vilja vi redo vara,
ty världen är vrång och hård.
De bröder av Sankta Klara
till dem i Nydala gård.

* * *

MARIONETTERNA.

Det sitter en herre i himlens sal,
och till hans åldriga händer
gå knippen av trådar i tusental
från vart människoliv han tänder.
Han samlar dem alla, och rycker han till,
så niga och bocka vi som han vill
och göra så lustiga piruetter,
vi stackars marionetter.

Vi äta och dricka och älska och slåss
och dö och stoppas i jorden.
Vi bära den lysande tankens bloss,
vi äro så stora i orden.
I härlighet leva vi och i skam,
men allt som går under och allt som går fram
och allt som vår lycka och ofärd bådar
är bara ryck på trådar.

Du åldrige herre i himlens sal,
när skall du tröttna omsider?
Se dansen på dockornas karneval
är lik sig i alla tider.
Ett ryck på tråden — och allting tar slut
och människosläktet får sova ut,
och sorgen och ondskan vila sig båda
i din stora leksakslåda.

* * *

MOR JORD.

Nu vill jorden gå till sängs, hon är så trött
stackars gamla mor med butter sorg i minen.
Aftonrodnans lampa, som har brunnit rött,
skruvas ner och skymningen drar för gardinen.
Å vad du skall sova, mor, vad du skall sova.
Dröm om tiden när du själv var ung en gång
och du födde starka, sköna barn till världen,
gudabarn som älskade i lek och sång
och som utan tankar åldrades vid härden.
Nu ha barnen tappat lekens gudagåva.

Ännu söker mannen kvinna, kvinnan man,
men av stel förtvivlan deras ögon brinna,
och de ropa som i töcken till varann
och få aldrig svar och snyfta och försvinna,
när det lilla livets irrlopp är fullkomnat.

Stora tysta mörker, fött av evighet,
allas vagga du och allas bår som väntar,
giv nu mor de bästa drömmarna du vet,
tills den snåla dagen på gardinen gläntar.
Stilla, barn, med edra trätor. Mor har somnat.

* * *

TILL EN KONSTNÄR.

Jag säger dig: du måste vandra vida
på stenig mark, när andras mark är slät.
Du måste stappla, stupa, genomlida
ditt eget liv och hundra liv i det.

Du måste slita hjärtat ur din sida
och ge ditt blod och gå i smuts till knät.
Du måste strida, det är saken, strida
för stridens skull och ej för lagerträt.

Och vän skall svika dig, och älskarinna
bli trött att slåss med skuggor om din själ
— så får du bjuda bägge två farväl.

En flyktig regnbågsbild på ögats hinna
är lyckan, du skall mista den som allt
och tänka varmt, när livet blåser kallt.

* * *

HEMMA OCH BORTA

STADSBARN.

Jag älskar dimman, som släpar våt
över kajer och torg i natten,
och lyktornas ögon, röda av gråt,
och lukten från gatan och visslans låt
från en spöklikt skymtande båt
ute på Mälarns vatten.

Jag älskar novemberdagens grå
förtvivlan och grändens fasa,
fabrikernas hjärtan som bulta och slå
och droskan som rullar och löven som gå
i dans kring en bänk i en vrå
med en ensam människotrasa.

* * *

STOCKHOLMSVÅR.

I soldiset kan jag skönja
en bit av hamnens stök.
Det lyser rött av mönja
och luktar tjära och rök

och fejas och stryks och spacklas
och spolas i alla vrår
och timras här och tacklas
där och hej vad taljan går.

En ruta glimmar i slottet.
Från holmens lilla kastell
slår första namnsdagsskottet
mot Söder med en skräll.

Och ekot svarar i bergen,
och Strömmen dansar och flyr
och speglar himmelsfärgen
och molnens äventyr.

Små muntra militärer
spatsera i solens sken.
De ha så granna revärer.
De ha så smala ben.

Och nöjets alla sköna
gudinnor i torget gå,
och träden äro gröna
och gudinnorna blå.

Men jag går ensam och vädrar
min lyra och min kavaj.
Man blåser upp sina fjädrar
en vacker dag i maj.

Det blir så trångt i västen,
där hjärtat kacklar och gal
som alla vårar för resten
sin nötta madrigal.

Du store himmelske fader,
vad världen ändå är ung!
Se ruter dam och spader,
men var ha vi hjärter kung?

Var är den gamla monarken,
som blänkte på vårens dag?
Tag litet grönt från marken
och lägg på hans sarkofag.

* * *

MIDSOMMAR I STADEN.

O solens höga dag, o sommarhelg!
Det friska lövet i en spräckt butelj
och äreporten över krogen
och fattigväxterna i fönstret där
och knapphålsblomman — det är glädjen här.
Nu hälsa skogen
och ängen på i stan,
och kajen får en doft från stränderna.
Hur har ni det, ni folk i gränderna?

Vi ha det svårt. Vi slita hela dan.
Vi göda valkarna i händerna.
Vår hjärna svettas ord, och orden slå
som tunga droppar svart på arken.

Vi längta ut i marken
och få ej lov att gå.

Då står du mitt på stadens torg,
o sommar, med din blomsterkorg.

Så tack nu från ett gammalt diktarbröst,
som än en gång fick röst
i piporna och spelen,
och tack från åkarkampen, som du gav
en kvist att blada av,
en ruska grönt i selen.

* * *

SOMMAREN.

Jag såg den stackars frusna våren
på gatan i en trasig kjol
— men ingen herre följde spåren
av flickan utan sång och sol.

Nu blommar allt och ler och dåras
och allting sjunger livets lov,
och tiggarungen från i våras
har blivit dam med eget hov.

Det är en dam för hela staden.
Hon är så skön och god och glad.
Hon åker stora promenaden
i sin landå med gröna blad.

Som Fröja, när hon far till möte,
hon vilar sommartung och het
med duvna rosor i sitt sköte
och till lakej en ung poet.

* * *

KVÄLL I KLARA.

Det viskar i vinden och mumlar vekt
i solfallet över de döda.
Jag söker som man den plats, där jag lekt
som barn med barndomens röda
och rörliga blod i sus.
Jag hälsar, Sankta Klara, ditt hus,
din gård, dina fönster som glöda.
Längtan sänker vingen
här i enslig fred.
Vackra klockor, ringen!
Sången ringer med.

Den brusande sångens klockklang går
genom lindarnas valv som vakta
din vila, Karl Mikael, år från år.
Det gungar i grenarna sakta.

Det ropar ur jorden. Jag hör
ett eko av rösten som aldrig dör,
hur det dör och dräps vad vi akta.
Lyror dö och bjärta
blad och allt jag vet.
Stora sångarhjärta,
du är evighet.

Men dagens brinnande män gå fram
med lösen åt gamla och unga
och ris och rep åt varandra och skam
åt den som icke vill slunga
sitt ord med vinden som vinden går.
O, Sankta Klara, vad lösen får
jag, när aftonens klockor sjunga?
Låta dagen lida.
Kvällen skall väl rå.
Dag är gjord att strida,
kväll att milt förstå.

* * *

KYRKTUPPEN.

Se solen den skiner på Tyskans tupp
och på hans förgyllda dvala.
Så går det när man har kommit sig upp
i världen; då slutar man gala.

Då blir man så fin och fix och förnäm
och höjd över packet som krälar,
och då får man umgås med bara crême
de la crême av frälsta själar.

Men vi som trampa i smuts och boss
för att leta oss litet föda
och vi som hackas och vi som slåss,
tills fjädrarna ryka röda,

vi ha det inte så gott i dyn,
där vi gå och speta och sprala.
Men vi hitta kanske ibland ett gryn,
och då måste vi genast gala.

Och gala måste vi, när det tar
en ände till sist på fröjden.
Det lättar, ser du vår himmelske far,
som sitter så stum där i höjden.

* * *

MÅNSKEN PÅ STRÖMMEN.

Som klippt i sotat papper
står södra bergens kontur,
och Strömmen rullar med svarta
virvlar längs kajens mur.

Men över virvlarna spänner
månen sin blanka stråt,
och mitt i det blanka gungar
en fiskare i en båt.

Nu vevar han upp sitt sänke.
Låt se vad han får i kväll.
Det lyser i nätets maskor
som idel glimmande fjäll.

Men det är bara vatten,
som glittrar och rinner bort.
Han fiskar månsken och sjunger
och ror sin väg inom kort.

Poet, vad har du fiskat
i kväll i den strida ström?
En bubbla. En månskensdroppe.
En snabbt förrunnen dröm.

* * *

DE TUSEN FRÖJDERNAS HUS.

Jag har blåst med de lösa bladen.
Jag har irrat i ur och skur.
I ett hus vid ett torg i staden
har jag hamnat, jag vet ej hur.
Det är sus och dus
och lampor och ljus
i de tusen fröjdernas hus.

Och där dansar fru Lotusblomma
och där bugar herr Bamburör,
och alla de söta små fromma
mimosorna pladdra i kör.
O, Mimosa San,
jag är himlens man,
jag är solen, går solen an?

Kom och sätt dig i knät på solen,
medan stjärnorna ta i ring
och väggarna vicka och stolen
och bordet och allt går omkring
i flygande fläng
som sfärernas sväng
till de saligas harposträng.

Si jag sträcker mig över jorden
med mitt nådiga välbehag.
Jag är kejsarn själv, jag är vorden
till skapelsens lykta och lag.
Jag vill lysa milt,
jag vill flamma vilt
och slockna när allt är förspillt.

Nu går solen i moln, och resten
är dimmor och drakar och natt.
I dörren står översteprästen
och räcker mig spira och hatt
och makar mig ut
i mörkret till slut
och de onda andarnas tjut.

Hör du, överstepräst, vem gav dig
ditt hesa och vidriga krax?
Jag skall hugga huvudet av dig,
om du inte bättrar dig strax.
Men du slipper ifrån
med ett litet lån
till en kärra åt himlens son.

* * *

MELLAN BROARNA.

Rosiga dikt, hur din gamla myt
fyller varenda vinkel!
Ullas triumf och Mollbergs skryt,
Movitz' hosta och finkel,
allting är kvar i gränden här
under vindruvsskylten.
Skuggorna skråla. Mörkret svär.
Se vad raglande bylten.

Trött på det dumma Östermalm,
längtar jag hit om kvällen.
Här är mitt hjärta, här min psalm,
här finns det näringsställen.

Grå är min dag. Jag prisar er,
kära bröder och systrar.
Från sin olymp ser Bellman ner,
nickar milt och lystrar.

* * *

MIDNATTSSKYAR.

Midnattens rullande moln — en apokalyptisk
vidundervärld — gå tungt över toppar och tak-
krön.
Släckt är i himlarnas hus och släckt i män-
niskors
boningar; bara en enda ruta som lyser
och ett svävande lyktsken där nere på gatan.
Skuggorna jaga som troll, och ett Fredmanskt
följe
larmar med Fröja och flaskan i hand och slåss
och
grälar och gråter, tills plötsligt allt är försvunnet.

Lampan har somnat. Jag själv vill sova, men
kan ej.
Midnattens rullande moln gå tungt i mitt sinne.

Ack, vad är ungdomens sorg? En vinge för solen.
Fladdrar förbi, och allting blir guldljust ånyo.
Men i den ödsliga natt, som liksmed i väggen,
hamrar i mannens bröstkorg hans hemliga
ångest,
dövad av dagen, men aldrig, aldrig betvungen.

Nu, du mitt Stockholm med lyror och lekar och
luftslott,
rasar du samman, och jag har slutat att fråga
efter den grund som består, det fäste som varar.
Fångas en ande i hus? Vad lönar att bygga?
Evigt på resa är människans själ som molnen.
Skyar, jag hälsar er färd och vakar i natten.

* * *

I DROTTNINGHOLMSPARKEN.

I speglande kanaler, där det silverbleka
och svala vattnet glider längs en tuktad äng
och pilar doppa sina blad och sländor leka
och säven sakta rör sin eolsharpas sträng,

där simmar Jupiter som svan till Ledas möte,
han simmar av och an i ensamt majestät
och väntar stum på gudars lust i kvinnosköte,
men ingen Leda närmar sig med lätta fjät.

Hur övergivet ligger allt. Hur spöklikt skiner
i skymningen det vita slottet av Tessin.
Som långa, tunga, susande alexandriner
går vinden genom parken med sitt vemodsvin.

Och häckarnas kulisser stå i stela rader,
fast scenen är förstörd och skådespelet slut.
Vad gör jag här, jag livets son, bland maskerader
av vålnader från sekel som ha blommat ut?

Ur bleknad storhetsprakt och vissnade idyller
vill hjärtat ständigt suga samma falska makt
— förgängelsens och årens ljuva gift, som fyller
en gammal sång, ett gammalt rum, en gammal
trakt.

* * *

I FJÄLLGRÄNSEN.

I.

Lyss till det djupa och stora och stilla
mumlet i träden, som gny mot höst.
Svagt som en knäppning förnimmes det lilla
livets ur i ditt eget bröst.

Svagt är ditt eget, stort är allenast
det stora i molnens och markens värld.
Uret i bröstet skall stanna, och senast
om några år är det släckt på din härd.

Allt vad ditt hjärta har velat och värdet
av öknens grubbel och lustgårdens dar,
borta är allting, förskingrat är det.
Skogen och molnen och marken bli kvar.

Och i de blånande vidderna stiger
dagen så härlig som någonsin förr.
Sover du redan? Vaknar du aldrig? Tiger
din röst? Har du stängt din dörr?

* * *

II.

Skogen spelar. Älven rinner.
Det är ton av samma ton.
Över Ristafallen brinner
regnbågsbron.

Du har vått som dagg på kinden.
Blicken själv är blank och våt.
Är det vattenstänk med vinden
eller gråt?

Räds du virveln, språnget, stupet?
Vill du glida lugnt din gång?
Blott i höjden eller djupet
blir du sång.

* * *

III.

Stormen kör i fjällen.
Himlen dör i kvällen.
Skyarna tumla som troll i dans
med flygande hår.
Plötsligt springer det
eld i trädens krans
— och solen går.

Nu ringer det
i Undersåkers kyrka.

Ängen ber med blom som buga,
skogen ber med orgelbrus.

Låt mig bedja i min stuga
om en dag så stor och ljus
som det ljusaste vi dyrka
i en viljas gudastyrka,
i ett hjärtas sommarsus.

* * *

UNGDOMSSTADEN.

Här vandrar än med tankspridd gång
en ung Erasmus, blek om kinden,
och hör det susa som en sång
av Pindaros i aftonvinden.

Och bakom gravkapellets kor
och över slättens träd och byar
står solnedgången lika stor
och sprutar rött ur rivna skyar.

Det lyser i mitt gamla rum.
Jag känner ögonlocken svida.
Vem sitter nu vid boken stum,
där jag har suttit sent och tida?

Med fälld gardin och riglad dörr
han stänger till om visdomshärden,
och tanken timrar nu som förr
sitt tempel över denna världen

— en stolt och bräcklig katedral,
som spirar upp för själens öga.
Hur skön är dagern och hur sval
är luften i det mystiskt höga!

Men solnedgången blir en brand
därute, hela himlen flammar,
och blåsten lägger tungt sin hand
i fönstret på den tystes kammar.

Du stormens hand, du livets hand,
som knackar tills vi måste svara,
låt drömmarn ha sitt blåa land
ett eller annat nådår bara,

Snart är det borta som en rök,
en sky, ett sken, ett sus i bladen,
och som en främling på besök
går han omkring i ungdomsstaden.

* * *

VADSTENA.

Vätterns sömnlösa vatten
rörs i strandens strå,
och mot den gråa natten
stiger borgen grå.
Stilla gator och tomma
torg med tuvor på.
Gamla trädgårdar blomma.
Gamla klockor slå.

Här ha minnena rötter.
Allt är här legend.
Skuggor på tysta fötter
tassa i en gränd.
Stanna, vandrare, stanna,
här av ingen känd.
Som med eld på din panna
står din oro bränd.

Varför rasar ditt öde
hjärta i sin bur?
Gräset gror hos de döde
bakom klostermur,
och i den dova staden
kan du höra hur
rekviem sjungs av bladen
på din pilgrimstur.

Fäll din ränsel och sopa
dammet av din sko.
Tidernas röster ropa
under valv och bro.
— Mänskohjärta, du heta
trolöshet och tro,
många vägar vi veta,
endast en till ro.

* * *

NÜRNBERG.

Från ringmursgluggen ser jag dig,
du gamla mästarstad med minnen
av sångarlust och sångarkrig
och idog hand och hårda sinnen.
I stup och vallgrav är det vår
igen och hagtornsdoften strömmar
kring seklers verk, där stunden går
med stundens snabba fjät och drömmar.

Men långt därnere ligger du
som leksakslådans hus åt dockor
— ett stycke medeltid, ett nu
med svalskrik och med klämt av klockor
och sol på tak och gavelfris
och skumma prång och gränders krökar
och över alltihop i luftigt dis
ett spindelnät av blåa rökar.

Här bodde Dürer; se hans hus
där murens svarta bjälke buktar.
Här stack hans nål vid kvällens ljus
den riddaren, som aldrig fruktar
för död och djävul vart det bär.
Och här med öl på gillebordet
satt Sachs och skrattade, och här
ha breda borgare fört ordet.

Och när jag strövat dagen lång
bland gatans köpenskap och gamman,
blir allt till färg och sorl och sång
i sömnen där det flyter samman.
Jag ser ett torg med brokigt folk.
En Faust står där brunnen sprutar,
och över fönstrets fågelholk
ett rågblont Gretchenhuvud lutar.

Som vandrande gesäll jag drar
kring land och rike för att lära.
Jag är så gammal, och jag har
så långt till mästarbrevets ära.

Men, gunstbenägna diktarskrå,
får jag ej brev på eftervärlden,
så vet jag att jag bränt ändå
av elden från den stora härden.

* * *

VENETIANSKT SKUGGSPEL.

En fuktig måne stiger
ur Adrias hav.
Piazzan är tom. Du tiger,
Venedig, som en grav.

De svarta kistorna glida
som spökskepp från Styx
utmed palatsens sida,
och hela staden tycks

förvittrad och förkolnad
av lustar och kval
— en svävande månlyst vålnad
vid dimmig kanal.

Statt upp från döden, min döda
kärlek i nattens ro.
Se bleka skimmer flöda
kring Suckarnas bro.

Det lyfts en mun mot mitt öra
och andas så kallt.
Vart vill du att jag skall föra
dig, arma gestalt?

O, minne som ständigt aggar!
O, tysta idol!
På hemliga vågor vaggar
en fridlös gondol.

* * *

EN FLORENTINERFANTASI.

Nu sover blommornas sköna stad
en vårnatt vid Arnos vatten,
och floden speglar lyktornas rad
som långa altarljus i natten.

Jag går och går, och jag kan ej gå
till vila för syner bara.
Det bor en krönika i var vrå.
Det mumlar om fest och fara.

Och är jag poet, så kan jag väl
ha lust att tyda ett eko.
Jag hör hur det sjunger i min själ
om alla som svekos och sveko

och flammade här och blevo stoft
och aska i ödets lågor.
I dag signorians höga loft
och i morgon Arnos vågor.

Men floden rinner och klockan slår,
och allting är snart förlupet.
På kajen vid Ponte Vecchio står
en skugga och stirrar i djupet.

En smal gestalt som en bild av sot,
där natten bleknar mot dagen.
Ett rovfågelsnäbb. En hakas hot.
En mun i leda sammandragen.

Se mörkret göms i hans ögonvrår
och i den håliga kinden.
Som svarta läderlappsvingar slår
den långa manteln för vinden.

Du stora skugga från dödens dal,
med tankens smärta och årens,
har livet icke haft nog av kval
och nog av ränker ditt Florens?

Har hjärtat ännu ej hamrat ut?
Är det ej gott att få sova?
I storm och skyar försvann till slut
all lyckans vita nuova.

Och ändå längtar du hit igen
till dina ödsliga gränder
och vandrar osäll och hemlös än
en vårnatt vid Arnos stränder.

Som domens tuba i skräck och fröjd
än ljuda de eviga orden.
Med dem har du rest till himlens höjd
och med dem till underjorden.

Men vad du såg i helvetets hus
och skärseldens bittra flamma
och paradisets saliga ljus,
jag vet att de sett detsamma,

de andra stora som vi ha fått
att lysa oss fram på färden.
Jag vet att de allesammans gått
genom plågornas port i världen

och genom syndens och ondskans ström
och allt som smutsar och larmar,
tills ungdomens Beatricedröm
tog dem i frälsande armar...

Nu sover blommornas gamla stad
med suck och sägner i natten.
Jag är en skugga som diktens blad.
Jag irrar vid Arnos vatten.

* * *

URBS.

O, fromma klockors klang och fauners grin
och bilars tjut och demimonde och munkar
och vykortssäljare och brittisk spleen
och tysk kommers, som tuggar och som klunkar
och svettas av entusiasm och vin.
Här tingeltangelfröjd och där Te Deum.
Bengaliskt ljus i kväll i Colosseum
och mitt på Forum i en skön ruin
herr Schulze och fru Schulze från Berlin
i all sin makalösa prakt och gloria.
Vid Jupiter, här får man ha god min.
O, Urbs. O, städers stad. O, världshistoria.

* * *

VID GIORDANO BRUNOS STATY.

På Campo di Fiore,
det glada grönsakstorget
med jordens goda gåvor,
där står hans staty.
Och folket trängs och prutar
bland månglarna, och ingen
har öga mer för mannen,
som står däruppe stilla
och mörk mot en sky.

Ur kåpans huckle spanar
den långa blicken fjärran
som sökte den i rymden
sitt eviga mål.

Ett sista eldsken faller
på tinnar och kupoler,
och rutor brinna röda
av blodiga reflexer
från kvällsolens bål.

Här reste sig på platsen
en gång i gamla tider
ett annat bål, som lyste
och lyser oss än.
Här mumlades det böner,
här tjöt den blinda hopen,
här slogs ditt stoft, Giordano,
för vinden ut, och vinden
har sått det igen.

O dyra sådd, som spirar
och trampas ner och skjuter
på nytt ur mullen, dränkt med
martyrernas blod,

du offeraskans varma,
grobara frö i livet,
när skall det komma av dig
en frigjord släkt, ej bara
ett bål och en stod?

Vi tro som du, o Bruno,
på världens själ den höga.
Vi tro ock på ett heligt
förnuft som består.
Vi tro att tanken aldrig
kan brännas och förkolna.
Som fågel Fenix föds den
i eld, och ingen svartkonst
skall nå dit den når.

* * *

MICHELANGELO PÅ DÖDS-BÄDDEN.

Jag Michelangelo, den fruktansvärde
som stormat himlarna och störtat ner,
här ligger jag med allt vad jag begärde,
en usel mask, ett gammalt sprucket ler.
Nämn mig den mästare i Rom och Florens,
som nu kan blåsa eld i denna rest.
Min sista krans om pannan skall bli bårens.
För länge var jag jordens bittra gäst.

I marmor högg jag Natten, livets moder,
en stelnad vånda på en sarkofag.
Jag välvde min kupol. Jag reste stoder.
På muren målade jag domens dag.

Nu går jag själv till domaren därovan.
Nu sveps jag själv i nattens mantel in.
O, ljuva sömn. Den stora goda gåvan
är bara du, och snart skall du bli min.

Låt mig få ro en gång. Jag står vid målet.
För Guds barmhärtighet låt mig få ro.
Se mejseln fallit ur min hand och kolet,
och det är sabbatsstilla i mitt bo.
Ett flyktigt skimmer spökar blott i taket
från ugnens glöd, som tynar utan ans,
och ögat stirrar torrt och febervaket
på skuggornas och eldens arma dans.

Men skuggan segrar som den segrat över
mitt liv med all dess möda, glans och skam.
En gubbe som skall dö, vad ljus behöver
han för att lysa sig till graven fram?
I kvällens mörker och i dödens plåga
är jag blott närmare den värld, som sken
förklarad i min skapartankes låga,
men slocknade när den blev färg och sten.

Du morgonrodnad i Lorenzos rike,
din lust var kort. En paradisisk vår.
Jag Michelangelo, den gudalike
som man är gudars like några år
och född med stjärna och med segerhuva,
hur drack jag ej ur en omätlig brunn,
hur pressade jag icke dagens druva
med hårda händer mot min glupska mun!

Så kom den svarta munken från Ferrara.
Han växte hög. Hans kåpa skymde soln.
Och Florens' liljor vissnade för bara
ett ord av dundraren i predikstoln.
Och det föll aska över syndens brasa
och livet grånade i bot och bann,
och jag blev ensam med min egen fasa
— så ensam som en bödel, sade man.

En bödel mot mig själv. På konstens stegel
och hjul har jag förblött i åratal.
Ack, konsten har ej någon annan regel
för människor som jag än kamp och kval.

Det ges ej nåd. Det ges ej makt att skona.
Den beska kalken måste drickas ut.
Ett Golgata med kors och törnekrona
och döva himlar blir vår lön till slut.

Och ingen torkar svetten från vårt änne.
Det finns två skaparsläkten, och jag vet
att aldrig än förliktes dessa tvenne.
De äro fiender av evighet.
Det ena släktet är det ljusomflutna,
som speglar allting i ett saligt rus,
det andra det förbrända och förskjutna,
cykloperna från underjordens hus.

All världen blommade för dina fötter,
min Rafael med barnets himmelssyn.
Du var ett träd i sol, jag trädets rötter.
I djupet gick jag, när du steg i skyn.
Med öppen famn kom verket till ditt möte
som älskarinna när hon kysste dig.
Jag njöt ej säll en Fornarinas sköte.
Mitt mörka verk har aldrig älskat mig.

Jag måste kuva det med hat som flammar.
Jag slog mitt bröst. Jag grät av raseri.
Jag fällde sjudande min tunga hammar
mot blocket med en ofödd David i.
Ur kaos tvang jag livets röda gnista,
mitt hat var kärlek och min kärlek hat,
men om en andes envig till det sista
är något värt, så minns min hjältedat.

Nu är jag trött på allt som stod mig nära.
Jag har fått nog av människornas drägg,
av furstars tärningspel om makt och ära
och påvars tvister om sitt eget skägg,
av själva luften som jag ännu andas,
en lögnens stank, en avundsjukans pest.
O, Herre, låt den nya dagen randas.
För länge var jag jordens vilsna gäst.

Jag Michelangelo, den livsförbrände,
ser lågan lyfta sig och fladdra opp.
Är det en hägring blott i mitt elände?
Är det en verklighet? Har lågan kropp?

Jag spörjer icke mer. Brist, andens galler!
Fall av mig, värld, som en förbrukad skrud!
Med hjärtats sista suck jag anbefaller
mitt stoft åt Florens och min själ åt Gud.

* * *

PILGRIMSSJUKAN.

Här är våren, men en vår med
vintermärken i sin hy
och med huttrande kariter.
Ljuset dör och himlen går med
stormsteg, och i träden sliter
argt en hagelby.

Ack, i fjol vid denna tiden
stod jag mitt i solens fest.
Lyckan tog mig tyst i handen
Över havets blåa siden
vinkade Sorrentostranden
åt en okänd gäst.

Högt på Capri sken en villa
vit ur sluttningarnas vin
i en luft av eld och krita,
och på torget i den lilla
staden dansade Annita
med sin tamburin.

Jag vill dit igen. Jag fryser.
Jag vill drömma drömmen ut.
Men det hjälper ingen klagan.
Drömmen slocknar bäst den lyser.
När man börjar tro på sagan,
så är sagan slut.

Skönhet, skönhet, dina brunnar
skänka blott en evig törst.
Var det lönt att fylla krukan?
Se jag går bland torra munnar,
och den gamla pilgrimssjukan
dör i döden först.

* * *

INNEHÅLL.

HJÄRTAT.

TANKAR OCH GESTALTER.

MELODIER OCH MÅLNINGAR.

HEMMA OCH BORTA.
